

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

tioner, der oppebærer støtte i henhold til anden lovgivning, ikke kan omfattes af loven om kulturcentre.

Jeg vil gerne igen sige, at jeg deler det synspunkt, som dette lovforslag hviler på, nemlig at der i Danmark utvivlsomt er mangel på samlingssteder til menneskers mangeartede fritidssyssel og vil blive det fremover i højere grad, derunder også til udøvelse af kulturel og kunstnerisk virksomhed. Det er af allerstørste betydning for det enkelte menneske at kunne gøre det, man kalder at pleje sine kulturelle interesser i nogenlunde rigtige og gode omgivelser, og her kunne man jo unægtelig udstøde et suk ved tanken om uigennemfærligheden af en utopisk lov, der påbød, at der i en familiebolig skal være et værelse til hvert menneske og et rimeligt stort fællesrum, så fornemmelsen af at være både et individ og indpodet i et kollektiv blev så selvfølgelig som det at trække vejret. Forståelsen af hjemmet som et væsentligt arnested for kulturformidling i dybeste forstand skulle nødig glemmes. At så familier kan trives storartet på trods af alt for små lejligheder og vantrives bedrøveligt, skønt de har kæmpelejligheder, det siger jo kun noget om menneskets irrationelle art og væsen.

Men der er for mig ingen tvivl om, at det frodige foreningsliv på det kulturelle plan bør kunne udfolde sig i stadig rigere grad. Der er meget godt initiativ til skabelse af kunst- og musikforeninger, der er blevet om ikke kvalt, så i hvert fald hæmmet derved, at initiativtagerne ikke har haft nogen praktisk mulighed for at finde egnede lokaler. Førhen havde man jo forsamlingshusene, der til en vis grad opfyldte disse behov; men det må erkendes, at tiden er løbet fra dem. Der har ikke været råd til at holde dem i en rimelig stand, således at de fleste forsamlingshuse i dag er i en bedrøvelig forfatning og gennemgående ikke egner sig til at danne rammen om egnens kulturelle liv.

Behovet har jo også ændret karakter, selv om jeg nok tror, at vi skal være temmelig varsomme med stadig at tale om, hvad andre har behov for. Vi ved forbløffende lidt om hinanden og hinandens reaktioner på det socialpsykologiske felt,

som professor i sociologi Verner Goldschmidt fornylig har fremhævet i en artikel om kulturcenterproblemet. Og i øvrigt hvad forsamlingshuset angår, så vil jeg antage, at mange af folketingets medlemmer har oplevet det samme som jeg, at endnu kan man samles i et glæderigt fælleskab i et gammelt forsamlingshus omkring tale og samtale, hvor man har på fornemmelsen, at folk, både unge og ældre, kommer på kryds og tværs af de traditioner og meninger og eventuelle fordomme, der til daglig sætter skel. Vi er måske — hvis jeg må fremføre denne kætterske tanke — vi er måske ved at lægge for meget vægt på ydre rammer dér, hvor indre engagement og etisk handling er det afgørende.

Men ikke desto mindre mener jeg da, at det er godt, at regeringens kulturudvalg over for kulturministeriet rejste spørgsmålet om oprettelse af kulturcentre, eller lad mig hellere sige kulturhuse. Ordet kulturcenter kan jeg ikke lide, og det er jeg ikke ene om; jeg tror ikke, jeg har truffet nogen, der kunne lide det ord. Det fører ligesom tanken ind på et galt spor. Det lukker sig og peger mod noget eksklusivt, hvor det skulle åbne sig mod et nyt fællesskab; men måske lovforslaget, om det skal fremsættes, skulle kaldes lov om lokal kulturformidling, som én af kulturcenterforslagets fædre forleden dag foreslog over for mig. Men alt det får vi jo at se.

Når jeg ikke på nuværende tidspunkt har ønsket at fremsætte lovforslaget, er det altså i og for sig ikke af principiel uvilje imod det — som allerede sagt — men først og fremmest for at få tid til bedre at indkredse det og overveje eventuelle følger-virkninger på en anden måde, end jeg gjorde; da jeg ikke var den ansvarlige kulturminister. Derfor måtte jeg stille mig selv det spørgsmål: kan det rigtige sigt i dette lovforslag eventuelt fremmes på anden måde? Der foreligger jo en række love af nyere dato inden for kulturministeriets område om biblioteker, om teatre, om biografteater, kunstmuseer og lokalmuseer, for blot at nævne nogle af hovedområderne, allesammen institutioner, som helt naturligt er centralt placeret i spørgsmålet om befolkningens adgang til og muligheder for at beskæftige sig med kunst og litteratur og alle